

Előfizetési díj:
 Egész évre 4 ft. Félévre
 2 ft. Negyedévre 1 ft.
 Egy szám ára 10 kr.

Hirdetmények:
 3 hasábos petítor egyszer
 9 kr., többszöri hirdetés-
 nél 7 kr. Bélyegdíj 30 kr.

Nyitólér petítora 12 kr.

ZALAMEGYE

A lap
 szellemi és anyagi részét
 illető közlemények a szer-
 kesztőséghez küldendők.

Bérmertelen leveleket
 csak ismert kezektől fogadunk el.

Kéziratokat nem küldünk
 vissza.

társadalmi, közművelődési és gazdasági hetilap.

A „Zalamegyei gazdasági egyesület“ és a „Zala-eggerszegi ügyvédi kamara“ hivatalos közlönye.

Megjelenik minden vasárnap.

Tárgyalás a zala-eggerszegi főgymnasium ügyében.

A városunkban létesítendő állami főgymnasium ügyében a tárgyalás dr. Klamarik János vallás- és közoktatásügyi miniszteri tanácsos elnökele alatt a városi tanács gyűléstermében október hó 29-én délelőtt 10 órakor kezdődött.

E tárgyaláson jelen volt *Seastits Benó* főispán, *Cseréni Károly* alispán, *dr. Ruzsicska Kálmán* kir. tanácsos és tanfelügyelő, *Farkas József*, *Hécsky Kálmán*, *Skablics Jenő* megyei bizottsági tagok és *Koröcs Károly* polgármesterrel a városi képviselőtestület október hó 26-án tartott gyűléséből a tárgyalásra kiküldött városi képviselők.

Dr. Klamarik János miniszteri tanácsos eltolgalván az elnöki széklet, üdvözölte a megjelenteket s nézetét a tenforgó ügyben teljes részletességgel adta elő. Felmentül bevezetésül, hogy nemcsak törekvés egy város részéről, hogy a kulturát emelje őhajta. A városok vannak tulajdonképp hivatva az országban a kultura elővitelére. Általában véve ez az egyes városoknak nemcsak hivatása, hanem egyuttal oly városoknak, amelyek részint tekvésüknek, részint a bennük központosított s egy egész vármegye adminisztrációjára kiterjedő hivatások egyesítése következtében egy nagy vidék centrumát képezik, kötelességük is a kultura emelése és elővitelése. Ezen vezérszerep okvetlenül maga után vonja és megköveteli, hogy az illető város a műveltség emelésének szempontjából elkövesse minden, hogy az illető vidéknek vezére legyen. Csak üdvözlő Zala-Eggerszeg város azon törekvését, hogy főgymnasiumot akar. Elismeri teljes mértékben ezen törekvésének jogosultságát; midőn azonban ezt teszi, szükségesnek tartja elmondani mind azt, ami ezen ügygyel szoros kapcsolatban van.

A városnak a főgymnasium létesítésére irányuló törekvése akkor helyes, ha a tervebe vett iskola tökéletes, jó iskola lesz, ahol toldozás, toldozás nem lehet. Egy főgymnasiumnak alapját az elemi oktatás képezi; törekednie kell tehát arra, hogy az elemi oktatás tökéletes legyen. Az elemi iskola céljainak megfelelő új épületet talált, azonban nem szabad megmaradni a vegyes osztályoknak, hanem okvetlenül kell, hogy minden egyes osztály külön tanteremben, külön tanítótól nyerjen oktatást s amennyiben egyes osztályokban a növendékek létszáma a törvény által előirt létszámot meghaladja, párhuzamos osztályok állítandók. A gymnasium érdekében áll feltételek, hogy az elemi iskola V. és VI. ik osztálya meglegyen, hogy kik nem akarnak a gymnasiumba átlépni, tanköteles koruk befejeztéig az elemi iskola megfelelő osztályait elvégezhessek s így az elemi

oktatás által nyújtható összes ismereteket elsajátíthassák. Egyelőre kisebb létszám mellett az V. és VI. osztály egybefoglalása megtérhető, azonban a létszám esetleges növekedése mellett a szóban forgó két osztály okvetlenül szétválasztandó. Ha Zala-Eggerszeg városa a főgymnasiumot elnyeri, ezzel még közoktatásügyi programja nem lesz betöltve. Ha ugyanis meglesz azon fejlődése, mely mint egy nagy vidék centrumát, joggal megilleti s amely meggyőződése szerint, okvetlenül bekövetkezik: egy gondoskodnia kell a kisipar és kis kereskedés igényeinek megfelelő iskola felállításáról is. Ez a város emelkedésével együtt jár. Azt, hogy most a polgári fiú iskola helyébe egy főgymnasium jö, átmeneti dolognak tekinti; mivel jelenlegi fejlődése mellett nem lenne elegendő növekedés a gymnasium és a polgári iskola számára. Most nézete szerint nagyobb súlya van a főgymnasiumnak; azon nézetének ad azonban kifejezést, hogy legközelebb szüksége lesz a városnak az iparos és kereskedő érdekeknek tulajdonképp megfelelő polgári és kereskedelmi iskolára.

Áttért ezután magára, a főgymnasium kérdésére. Előadta, hogy a tisztviselők fizetésének rendezéséről szóló törvény életbeléptetésével, amely törvény a közép iskolák tanárainak fizetését is jelentékenyen emelte, így hogy egy tanár 2300 fittal megy nyugdíjba, egy főgymnasium költségvetésére nézve nagy változás állott be. Ezt figyelembe véve, valamint ama körülményt, hogy a középiskolai alsó osztályok mindenütt tömve vannak, úgy, hogy párhuzamos osztályokra kell számítani, a főgymnasium költségvetését 33.000 ftiban iránnyozza elő kerék összegben, még pedig 16 tanárt átlag 1800 fittal, = 28.800 ft, az igazgató fizetése 2.200 ft, két szolga 600 ft, házi átalány 1.000 ft, könyvtár és tanszer felszerelési átalány 1.000 ft = 33.600 ft. — Ami ezen évi átlagos kiadás fedezetét illeti, tandíjból 24 fttal, 350 tanuló után, — mert ekkora létszámra, tekintve a nagy vidéket, okvetlenül kell számítani — valamint 3 ft beirattási díjat véve, s figyelemmel a szorgalmas, jó viselkedű, szegény tanulóknak tandíjmentességére, remélhető bevétel 7.560 ft, a polgári fiú iskola beszüntetésével átlagos megtakarítás lesz 11.000 ft, a város részéről felajánlatott évenként 5000 ft, a vármegye részéről 3.000 ft, a nemesi pénztár részéről 500 ft, vagyis összesen 27.600 ft, amelyet a praebiniál 33.600 ft évi átlagos kiadásból levonván, marad fedezetlenül évi 6.540 ft, amely összeget nem látja oly nagyoknak, hogy azt az állam magára nem vállalná. Kijelenti, hogy a miniszter csak a szemle megtartásával bizta meg, azonban ő oly meggyőzetnek tekinti a főgymnasium kérdését, hogy a tárgyalásba bele megy s biztosítja a megjelenteket, hogy amit kölesönösen

tisztába hoznak s amihez kölesönösen hozzájárulnak, a kultus miniszter azt elfogadja.

Nagyobb nehézséget képez a főgymnasium elhelyezésére szükséges épület s az ennek létesítésére egy-szer s mindenkorra kiadandó összeg. — Két terv van előtte, t. i. hogy vagy a polgári iskolai épület egy emelettel kibővítették a főgymnasium céljaira, vagy pedig a jelenlegi polgári iskolai épület mellé vétessék hozzá az elemi iskola s e két épületben helyeztetnék el a főgymnasium. A természetben rejlő nyíltságánál fogva határozottan kimondhatja, hogy egyik ajánlat sem felel meg a főgymnasiumi épülethez fűzött igényeknek s azok egyikének elfogadását sem ajánlhatja a miniszternek. A polgári és elemi iskolai épület felhasználásával ugyanis az a szerves összefüggés, mely az intézet összes osztályai és szertárai között kell, hogy meg legyen, egyáltalán nem létesíthető, mindkét épület azon célnak, melynek jelenleg szolgálatában áll, nagyon is megfelelő, de a gymnasiumot illetőleg pótolhatlan hiányai vannak. Nem felelne meg a polgári iskola sem, kibővítve egy emelettel; mert a beosztást illetőleg merülne fel pedagógiai hiányok, melyek, ha a régi intézetnek esetleg kibővítéséről volna szó, jobban figyelmen kívül volnának hagyhatók, azonban egy új intézet létesítésénél lehetetlen azokat mellőzni. Nézete szerint azonban egy új főgymnasiumi épület felállítása nem fog nehézségbe ütközni. Ugyanis a városnak, ha az elemi iskolát a főgymnasium céljaira felajánlja, ugy is kellene új elemi iskolát építenie; fizesse tehát a különbözetet, mely az elemi és gymnasiumi épület költségei közt létezik. Nézete szerint egy főgymnasiumi épület 120.000 ftba kerül; 10.000 fittal veszi fel a beburorozási és 10.000 fttal az első alapfelszerelést; azonban a két utóbbi tételtől eltekintve, csak is a 120.000 fttal számít s mivel a felajánlott két épület 60.000 fttal okvetlenül képvisel, így csupán 60.000 ft különbözetéről van szó, amelyet a város és a vármegye együttesen megadhat, egyszer és mindenkorra, vagy pedig az évi hozzájárulás volna nagyobbítandó s mivel lehetőségét látja egy jó intézet létesítésének, abban bízok, hogy a tenforgó különbözet némi jóakarattal kiegyenlíthető lesz.

A miniszteri tanácsosnak éljenzéssel fogadott beszéde után felszólt *Skablics Jenő* bizottsági tag, legbensőbb elismerését fejezve ki mindenekelőtt a miniszteri tanácsosnak szívességéért, hogy ezen kérdést, mely nemcsak a városnak, hanem egyuttal a vármegyének is fontos kérdése, teljes megvilágításba helyezte s hogy méltányolja a városnak törekvését. Az előadottak szerint a differentia nem oly nagy s ha az állam is hoz némi áldozatot, még a város és a vármegye dotációjának némi telemlése mellett a különbözetet el lehet osztalni. Köszö.

A „Zalamegye“ tárcája.

Jókai méltatása.*)

Írta és a „Zala-eggerszegi kereskedő ifjak önképző egylete“ által rendezett Jókai estélyen felolvasta: **Donszky Lukács.**

Tisztelt ünneplő közönség!

A magyar társadalom minden rétegében, a falusi kunyhókban épen úgy, mint a nagyvárosi palotákban, mindenütt a hol magyar szív és magyar lélek honol a keblekben: egy lélekemelő ünnepély folyt le a napokban; méltó adhoz a férfiuhoz, kinek tiszteletére rendeztetett; méltó a nemzethez, mely nagyjainak az emlékezetét ily módon tiszteli.

Önök az érdem, lelkes ifjak, hogy a lelkesedés tüze e város falai közt is fölgylubatott; hogy a kegyelet oltárán mi is áldozhatunk. A mai ünnepély fényes bizonyossága annak, hogy egyesületük firmáját — a kereskedő ifjak önképző körének szép nevét — nemcsak díszül, ékességül használják helyiségeik ajtaja fölött; hanem ott vannak mindenütt, a hol a magyar ifjúságnak lennie kell, a közügyek körül, az egészséges közszellem mindenekelt magával ragadó áradatában.

És Önök, tisztelt ünneplő közönség! midőn eljötték a mai ünnepélyre — szintén tanúságot tettek arról, hogy megértették annak a férfiuinak a törekvéseit, ki nemzeti újjáébredésünk nagy korszakában Petőfivel és társaival együtt hajnalszillaga volt a szabadság, testvériség és egyenlőség magasztos eszméinek; ki, midőn a hajnalhasadásra a sötétség, a szabad, független harc után az elnyomatás nehéz napjai következtek; midőn a lét és nem lét hámlati problémáival töprengett a magyar; nemest tettekre ébreszté a nemzet hű fiait; ki megírta munkáit, melyek késő századok mulva is mértöldjelzői

* A méltatást Jókai műveiből vett egyes alkalmi idézetek kihagyásával közöljük Szerk.

lesznek egy, az Isten kegyelméből való férfiú csodálatos szereplésének; ki a sötétség ama napjaiban világító toronyként állott; ki a megpróbáltatások idejében — ihletett ajkakkal, mint egy próféta — tartotta ébren a nemzetnek hazaszerettségét!

Tisztelt ünneplő közönség! hogy ki nekünk Jókai? hogy mi mindent köszönhetünk ötven évet meghaladó lankadatlan munkásságának: mindenek én csak halvány képét adhatom. Hatalmas szavának, melylyel egy országot büvölt el egykoron: gyöngye viszhangja az én szavam; fénomális pályatutásának az esetelősére erőteljes az én tollam. Szerény tehetségemhez képest megkísértem mégis méltatni őt mint író, mint hazafit és mint embert.

Mint író azok közül való, kiket *remekirő* néven tüntet ki az irodalom történelem; kinek a munkáit egyforma élvezettel olvassa a gyermek, a serdülő ifjú, az érett férfi, az ideálok világában elmerengő nő. Jókai ilyen remekirő. Megérti mindenik, élvezettel olvassa mindegyik. Ki, ha véletlenül franciának születik — egy Hugó Viktor; ha angolnak — egy Scott Walter vált volna belőle. A nemzetek közléte — tisztelt ünneplő közönség — folyóhoz hasonló; a kisebbek csak könnyű, kis sajkát, a nagyobbak pedig már tengeri gályát hordanak hullámaikon. Nagy nemzetekből támaszt a kor-szellem nagy írókat; ő érte kivételt tett a magyar Gondviselés! Egy kis nemzetből támasztott nagy író és reá bizta, hogy műveivel járja be az egész művelt világot, hogy hírt, dicsőséget szerezzen a magyar névnek, a magyar irodalomnak, édes hazai nyelvünknek!

A ki már tudja, mi a regény- és novellairodalom, az tudni fogja azt is, hogy kicsoda Jókai; ki még többet is akar feléle tudni: az olvassa el életrajzát; megvan minden irodalom történetben.

A legújabb kor legtermékenyebb és legnépszerűbb regény- és novella írója Komáromban született 1825-ben, hol atya ügyvéd volt. Első regényével, melynek címe *Hétköznapok*, 21 éves korában lépett fel; ragyogó stílusa, hajlama a komikum iránt, már ekkor kitért. Népszerűségét még inkább megalapították novellái, melyek a

Dívatlapokban jelentek meg, melyeket ragyogó színezet, dús képződmény és rendkívül erő jellemez. A szabadság harc után Kakas Márton álnév alatt éleces költeményeket írt; szerkesztette az *Üstökös*t; gazdag humorával könyveket olvasva ki a hazájuk sorsa fölött kétségbeeső honfiak szemeiből. Ezekre következtek sűrű egymásutánban jelesebbnél jelesebb regényei, melyeknek legnagyobb részéhez a tárgyat vagy a közelmúltból, vagy a jelenből merítette; páratlan találékony sággal alkotva meg a mesét, melynek szövése, bonyolítása rendkívül érdekfeszítő. Meséit valamely emlékeztetes esemény köré fűzi. Legjelesebb regényei: a Magyar Nábok, Kárpáti Zoltán, az Új Földesur, Arany ember, Fekete Gyémántok, Mégis mozog a föld, Kőszívű ember fia, Névtelen vár, Egy az Isten. Politikai dívatok, Szabadság a hó alatt, A szerelem bolondjai, Tengerszemű hölgy — s ki tudná szerit, számát adni mindannak, a mi jeleset írt, a mi remeket alkotott. Jellemzésül felemlitem, hogy mi világeletünkben sem olvasunk annyit, a mennyit ő egy emberöltő alatt összeírt. Csak nagyobb munkáinak a száma a 400 kötetet meghaladja; nem számítom ide apróbb elbeszéléseit, tárcáit, szépirodalmi tanulmányait, melyek a napi lapok hasábján sűrűn megjelentek.

Regényei közül, úgy a jellemzés, mint a szerkesztői műgond tekintetében, az *Új Földesur* a legkiválóbb; ezt a művét tekinti az irodalom történet legremekebb alkotásának. Ebben a munkájában írja le a magyar földnek és életnek az idegenekre gyakorolt átalakító, meghonosító hatását; itt rajzolja le, miként lett az idegenből hozzánk vetődött osztrák generálisból — Ankerschmidtből — magyar ember, jó hazafi. A mi a constructio és jellemzést illeti, br. Kemény Zsigmond fölülmulja őt; a mese-szövevényben Jósika nálánál talán nagyobb virtuóz; de ragyogó fantáziájával, nyelvterejűek hatalmas megnyilatkozásával egy regényírónk sem vetekedhetik. E részben páratlanul áll nemcsak náluok, hanem a művelt külföldön is.

Századok fognak letűnni — tisztelt ünneplő közönség — az idők rohanó árjában, és ismét századok

netét fejezi ki a szíves jóakarattal a kultus ministernek, valamint az ő megjelölt képviselőjének.

Seastits Benó főispán ömeltősága beszédében kijelenti, hogy ugyanazon nyíltsággal akar szólni, amint azt tette a miniszteri tanácsos. Részéről azon óhajának ad kifejezést, hogy a város részéről az építkezésre egyszer és mindenkor fizetendő összeg 40.000 frtra szállíttassék le, mint amennyibe egy új elemi iskola kerülne. Az érdekeltek e leszállítást csak is az irányunkban nyilvánuló jóindulatának fogják tekinteni. A különbözet kiegyenlítését nyerne a vármegye és a nemesi pénztár datatiójának felmentésében s azon meggyőződésének ad kifejezést, hogy az emelést mind két helyen megszavazzák; azonban ismerve a város anyagi viszonyait, egész nyíltsággal kimondhatja, hogy 40.000 frtnál többet a legjobb akarat mellett sem adhat.

Kovács Károly polgármester előadja, hogy a főgymnasium nemcsak a városnak, hanem egyúttal a vármegyének is érdeke. A város töle telhetőleg elmege a legvégsőig a művelődés szempontjából az áldozat meghozatalát illetőleg, azonban a főispán ömeltősága részéről felemeltet 40.000 frtnak megajánlásánál tovább nem mellet s hiszi, hogy a különbözet kiegyenlítéséhez a vármegye és a nemesi pénztár karöltve hozzá járulnak.

Dr. Klamarik János miniszteri tanácsos figyelmezteti az értekezletet a fenforgó tévedésre. Itt ugyanis 120.000 frtról és nem 40.000 frtról van szó. Ő úgy gondolja, hogy a város a 40.000 frtot megajánlja, a megye pedig s a nemesi pénztár az évi datatiót annyira emeli, hogy a fenforgó differenciát az évi hozzájárulás pótolná. A város részéről fedezendő 50.000 frton kívül fennmaradó 70.000 frtnak 4%-os évi 2.800 frt kamatjának fedeztetéséhez a vármegye is már megajánlott 3.000 frtos datatióját 5.000 frtra, a nemesi pénztár az évi 500 frtos adományát 1.000 frtra emelje.

Seastits Benó főispán reméli, hogy a vármegye és a nemesi pénztár évi datatiójának felemelése meg történik; azonban a város oly sok oldalilag van igénybe véve, hogy a 40.000 frtnál többet ajánlania lehetetlenség már csak azért is, mivel azt fogja terheln az építkezéshoz szükséges telek beszerzése is s így a város a 40.000 frtot ajánlja fel az épületre s a telket.

Dr. Klamarik János miniszteri tanácsos kijelenti, hogy ő az 50.000 frt-hoz ragaszkodik s így 10.000 frt képezi a különbözetet, melynek eldöntését bizzuk a kultusminiszter bölcsességére.

Skublies Jenő bizottsági tag kijelenti, hogy a méltányosságot figyelembe véve, lehetetlen, hogy a miniszter a városnak ezen méltányos kérését kedvezőleg nem intézi el, főleg, ha a miniszteri tanácsos szíves lesz a város kérését pártolni.

Háczky Kálmán bizottsági tag a városi képviselők nevében köszönetét és elismerését fejezi ki a miniszteri tanácsosnak, hogy oly nyíltan és őszintén adta elő a dolgot s a várost oly közvetlenül érdeklő ezen ügy irányában oly jó indulatot tanúsít. A főispán a város nevében tett ajánlattal a legvégsőig elment, a város többet a legjobb akarat mellett sem tehet; kéri a miniszteri tanácsost, hogy a főgymnasium létesítését mielőbb kieszközölni szíveskedjék.

Miután több felszólaló nem volt, *Dr. Klamarik János* a tanácskozás eredményét a következőkben összegezte: az elemi iskolai oktatás hogy tökéletes legyen, minden osztály külön tanteremben, külön tanítótól nyerjen oktatást; az V. és VI-ik osztály növendékeinek szaporodtatva ezen osztályok szétesztandók; az épületek tekintetében a célnak megfelelő az lesz, ha a főgymnasium külön épületet kap, míg a polgári főiskola a polgári leányiskola és egyes elemi leányiskolai osztályok befogadására használtatik fel, az elemi iskolai épület pedig továbbra is saját céljaira fordítatik; a főgymnasium épületéhez a város felajánl ingyen telket egy hold nagyságban s 40.000 frtot, míg a hátra lék a megyétől várható a 3.000 frtnak 5.000 frtra s a nemesi pénztártól az 500 frtnak 1.000 frtra való felemelést; így az épület árából körülbelül 10.000 frt nem születni az idők méltóság; Jókai írói nevét azonban egy sem fogja elhomályosítani. A magyar irodalom egén ténylő csillag marad mindörökké!

Jókai, mint lánglelkű hazafi, szintén megérdemli kegyeletünket. Ott volt azok között, kik az 1848—49-iki szabadságharcban védtek az alkotmányt, védtek országunk megtámadott határait és megvédtek nemzetünk megtámadott becsületét. Szerető hitvesét ott hagyva, földi paradicsomáról lemondva, sietett ő is meghalni a hazáért. Mikor a kétségbeesés végkiűdelme eljött, vállára vette puskáját s elindult Pestről a merre táborot talált. Nyáry Pál találta őt utban; ennek a nagy hazafiának az oldala mellett küzdött egészen a világsíri tegyverletélig.

Jókainak a halálig menő önfeláldozása; a családi boldogság eltökézéséig terjedő áldozatkészsége megérdemli tőlünk tisztelt ünnepelő közönség, nemcsak azt, hogy ezavünk ríjtekön kegyelettel őrizzük meg nevét, hanem azt is, hogy családi hagyományképp örökségül szállítsuk át gyermekeinkre, a jövő generációra, az utókorra!

Jókai, mint ember, szintén megérdemli hálás kegyeletünket. Filántróp a szó teljes értelmében. Azok közül a férfiak közül való, ki embertársai iránt melegen érzett mindig, kinek humanus, emberbaráti érzelméről legendák keringenek szerte az országban. Demokratikus érzelméből, liberális gondolkodásából titkot soha sem csinált. Ott volt mindig a szabad eszmék, a liberális kultusz táborában. Éles esze felismerte régen, hogy idegen ajku népeink sokasága közt, szerterhuzó társadalmunk kasztrendszerében, hitfelekezetek egymásközti versengéseiben csakis e zászló alatt képes konzolidálódni államunk, összetömörülni társadalmunk.

Úgyanazért, ha ledől valamikor az a sok választal, mely a tömörülésnek eddig gétként utját állotta, elválasztván az embert az embertől, a polgártól a polgártól: jusszon annak időjén eszünkbe Jókai is, ki, mint író műveiben, mint képviselő a parlamentben, mindig fennen lobogtatta a liberális zászlaját.

nyer fedezetet; az évi hozzájárulás a várostól 5.000 frt, a vármegyétől 5.000 frt, a nemesi pénztártól 1.000 frt, vagyis összesen 11.000 frt lenne.

Záróképal kijelenté *Dr. Klamarik János* miniszteri tanácsos, hogy a mi most lefolyt, az nem volt tárgyalás, hanem értekezlet, amelynek alapján azonban a kérdés megoldható. A miniszter nyilatkozni fog ezen értekezlet eredményéhez s ha létre jön az egyezés, a szerződés megkötődik.

Ezekben adjuk a megtartott tárgyalásnak hű képét. A figyelmes olvasó meggyőződhet ezek alapján arról, hogy a miniszteriumnak komoly, határozott szándéka van Zalavármegye székhelyén állami főgymnasiumot létesíteni; hogy a város ezen, reá nézve életkérdést képező ügyben meghozza a tárgyalás alkalmából felajánlott áldozatot. És nem kételkedünk abban, hogy a vármegye és a nemesi pénztár a felemelt datációhoz hozzájárul és így lehetővé teszi a főgymnasiumnak Zala Eggerszegen a közvetlen jövőben való létesítését. A vármegyét minden más tekinteten kívül bizonyára erre vezetni annak tudata, hogy a főgymnasium létesítésével egyébként is szűken javadalmazott tisztviselőit megmenti a gyermektanítás nehéz gondjaitól.

Polgármesteri jelentés az 1892. évről.

A város polgármestere az 1892. évről szóló jelentését kinyomatva, legközelebb küldötte meg a képviselőknek s az a november 6-iki rendes közgyűlésnek egyik tárgyat képezi.

A jelentés alapján az 1892. év fontosabb eseményeit a következőkben egybefoglalva közöljük:

Közigazgatási ügyek. A tisztú karban változás történt, amennyiben *Flesch Adolf* okl. mérnök választatott meg városi mérnökké. Az 1892. évben szabályrendelet alkottatott a cserebogarak irtásáról, a szőlőpenész ellen való kötelek védekezésről és az élelmi cikkek elővásárlásának tilalmáról. Az iktató könyvek tanúsága szerint a város tanácsához beérkezett 7800 ügydarab, melyek mind elintéztet nyertek. Ezekben kívül 610 kisebb polgári per is érkezett, melyek közül még 20 áll elintézés alatt. Tartatott 2 rendes és 6 rendkívüli képviselőtestületi és 60 tanácsülés.

Született 1892-ben 241 róm. kath., 5 ág. ev., 2 helv. h., 30 izr., összesen 278, meghalt 22 r. k., 3 ág. ev., 18 izr., összesen 248, szaporulat 30.

Az 1892-ik évben 4 családfő telepedett le, 16 pedig ideiglenes lakhatási engedélyt nyert.

Az újoncok sorsrúzás febr. 27-én, a fősorozás márc. 27-én eszközöltetett. Az állítási listástromba felvett 68 I., 45 II., 24 III. korosztályú, összesen 137; besoroztatott az I. korosztályból 15, a II-ikből 1 az újoncjutalék javára, a III-ikből 3 a honvédségbe. Az átvonuló katonaság száma 1.108, szállásnapoké 5.055, kinevezési lovaké 339, átvonuló tiszteké 106, a szállásnapoké 331; a katonaság és esendőség részére előállított fogatok száma 53, a jelentkezett katonaságé 453, nyilvántartásban levő népfelkelők száma 1.010.

Rendőri ügyek. A rendőrkapitányi hivatalhoz beérkezett 3.493 ügydarab. A köz- és vagyonbiztonság általában jónak mondható. — Lopásért 72 feljelentés történt; orgazdaság 2, sikkasztás 3, könnyű testisérés 16, súlyos testisérés 5 esetben lett a bírósághoz áttéve. Öngyilkossági kísérlet 3 volt, közülük 2 halállal végződött; tüzeset 3 volt jelentékenyebb kár nélkül; 152 drb eselékünyv adatott ki. — A kihágási feljelentések folytán 256 egyén lett 456 frt 50 kr. erejéig megbüntetve; esavargás és koldulásért 42 egyén utasított ki a városból; dajkaságba 15 escesemő adatott; 75 városi szegény közt okt. 15-ig 1874 frt 54 kr. osztatott ki, ezután pedig a népkönyháánál elteleztettek.

Közegészségügy. A közegészségügyi állapot, amennyiben komolyabb jellegű, heveny fertőző, ragályos bántalom az egész éven át nem uralkodott, jónak mondható.

Jóakaró hajlamának a polgári elem köszönetet leg többet. Nem egyszer írta, nem egy alkalommal hangoztatta, hogy az országot gazdaggá, virágzóvá az ipar, a kereskedés, egyszóval a polgári foglalkozás teszi. Számítalanszor hirdette, hogy a demokraciának és liberalizmusnak a polgári osztály a legerősebb támasza, legbiztosabb talpköve; hogy a föld kereségén mindenütt és mindenkor a munkás polgár volt az állami és társadalmi konzolidációnak az első jegecedő pontja. Ő megvolt s megvan ma is győződve arról, hogy a közügyek iránt érdeklődő, azokért, ha kell — áldozni is tudó művelt, hazafias polgárrág — életszükség az országra nézve.

Elérkeztem feladatomb végehez — tisztelt ünneplő közönség! — Ne engedjük a mai ünneplőt letelteni a nélkül, hogy le ne vonnók egyszerűsággal a tanulságait is. Valamint Jókai — elméjének a világosságát nem rejtette el a véka alá; valamint Istentől adott talentumát nem ásta el a földbe, hanem hazája és nemzete javára sokszorosan értékesítette, kamatoztatta; valamint ötven évre terjedő nyilvános pályáján egyebet se tett reggeltől napestig, mint dolgozott tankadatlanul: tegyük így mi is; munkálkodjunk hasonlóképpen mi is a közjóra, a közügyekre ernyedetlenül. Mindenki úgy, a hogy a jó Isten tennie engedte; nő az ő otthonában, családi tűz helye körül, a férfi hivatalában, üzleti helyiségeiben, iparos műhelyében.

Szabadságharcunk fegyverzörgését 1848—49-ben nem helleotta meg a külföld; jalkiáltásunk nem hatott el hozzá! Most azonban a béke éveiben pörölycsapásaink, kalapácsütéseink zaját műhelyeinkben meghallja ő is; gyáraink tüstölő kéményeit meglátja ő is!

Törekvéseinkben ne az önérdék, ne az anyagi haszon sarkaljon bennünket, hanem a közjó, a hazajava. Lám, Jókai sem hágy fényes palotákat, nagyúri birtokokat hátra; de a mivel nem ér fel az egész világ kincse — míg magyar lakik e földön, míg a hazánknak csak egy romlotlan gyermeke leszen: dicső hire neve, áldott emlékezte... fennmarad örökké!

Nagyobb számban csak a járványos tültömírgyölözés elletetett a tanulóknál, kiknek $\frac{1}{10}$ -ed része megkapta a bajt, mely oly enyhe és oly jóindulatú volt, hogy különös óvintézkedés fogamatotítása nem igényeltetett. Ezen kívül feltűnő sok emésztési zavaroktól kísért váltólázias volt, ami a nyár elején uralkodott sok esőzések volt következménye. — A halottkémle minden esetben fogamatotított; orvosrendőri hullaszemle 4, orvosrendőri boncvizsgálat 3 volt, orv. törvényszéki 2. — A védhímlőoltás és ujraltás a legerélyesebben folytatott. — Az orvosi kar *Dr. Rosenthal Jenő* letelepedése folytán saporodott.

Az elemi iskolát a városi orvos négy ízben vizsgálta meg. Közhelyiségek u. m. köztvágóhid, mészárszékek, vendéglők, korezmák, pékműhelyek, bábsütődék 32 ízben lettek orvosilag megvizsgálva. A dajkaságba adott kisdetek havonként egyszer a kapitányi hivatal helyiségében a városi orvosnak be lettek mutatva. — Véletlen szrenesétlenség folytán egy fiú májrepedés következtében meghalt, 3 esetben szívszélhűdés, 1 esetben paprika mérgezés volt a rendkívüli halálozás oka.

A közkórházba felvett 472 beteg, melyhez az 1891. végéről maradt 26 ot adva, összesen 498; közülök elboacsátatott 328 gyógyulva, 75 javulva, 19 gyógyulatlan, meghalt 30, haldokolva hozatott 4, kórházban visszamaradt 44. Az ápolási napok száma 15.774. Műtét végeztetett 25 esetben. A kórház összes bevétele volt 13.264 frt 98 $\frac{1}{2}$ kr., kiadása 10.049 frt 90 kr. A kórház tiszta vagyona 61.416 frt 09 krt képvisel.

Árvágy. Az 1892. évben volt 355 árva, közülök 7 nagykorúsítás folytán felszabadulván, maradt 248. — Gondnokság alatt van 2. A gyámoltak és gondnokoltak tulajdonához tartozó ingatlan vagyon becserétké dec. 31-én 58.007 frt 86 kr. ház és földbirtokban, 25.339 frt csupán házbirtokban, 14.722 frt csupán földbirtokban, összesen 98.068 frt 86 kr. — Az 1891. évről maradt 4 hagyaték, beérkezett 22, összesen 26, ezekből elintéztetett 21, elintézés alatt van 5.

Tanügy. A városi képviselőtestület tüzetesen intézkedett, hogy mind azon szegénysorsú, iskola köteles gyermekek, kik a „Jákum“ alapra nem vehetők fel és szegénységük miatt a tandíjt fizetni nem képesek, az ingyen oktatás kedvezményében részesíttessenek. Elrendelte az elemi iskola V. és VI-ik osztályának felállítását, hogy akik középiskolába vagy polgári iskolába nem akarnak átlépni, azonban tankötelezettségüknek még eleget nem lettek, ezt saját ismereteik gyarapításának felhasználására fordíthassák. Beiratott 480 fiú, 409 leány növendék, ami 102 növekedést tüntet fel. Kovács György segédtanító rendes tanítónak megválasztatott. Tekintettel a megszaporodott növendékekre, egy segédtanító állás szerveztetett és ez állásba *Baján Ferenc* okl. tanító megválasztatott.

Erdőügy. Az 1892. évben irtás alá került 7 hold területen a nagyobb fák nyilvános árverésen 629 frt 70 kron eladattak, míg az apróbb fák a város szükségletére öllebe vágattak, amelyből 108 $\frac{3}{4}$ öl tűzifa nyeretett, továbbá 49 drb hidpalló, 14 drb téglás palló, 10 drb huderenda, 2 drb lámpafa, 6 drb lábfa. A 7 hold irtás alá kiadott, az előző évit pedig makkal beültették s a hiányzókat pótolták. Felhasználtatott 190 öl fa. A gubacs nyilvános árverésen 141 frton, a makk 15 frton adatott el. A város területén levő 92 hid jó karban tartatott, a fekete éri patakra egy új hid készítettet.

Téglágy. Az 1892. évben égettetett 1.211.350 drb faltégla, 198.850 drb cserépszindely, 4.245 drb görbe zsindegy, 950 drb párkány zsindegy, összesen 16.541 frt 35 kr. értékben, a kiadások összege 12.194 frt 74 kr. s így az 1892. évi tiszta maradvány 4.346 frt 61 krt tesz. Készlet maradt az 1893. évré 224.145 drb faltégla, 11.365 drb burok téglá, 857 drb párkány téglá, 1.450 cserépszindely, 1.080 görbezsindegy.

Városi közmunka: 169 kettős, 7 egyes fogat, 1.768 kézi napszám, melyek a mezei utakra és a város mellék utcaira felhasználtattak; késpénzben megváltatott 321 kézi napszám. Hátralékban van 150 kézi napszám és 15 kettős fogat.

Temető. Sirkertre befizettetett 290 frt, mely a temető alapba beutaltatott.

Adógy. Adóhátralék volt 1891. végén 26.447 frt 21 $\frac{1}{2}$ kr., 1892. évi előírás 49.613 frt 49 kr. évközben beállt szaporodás 1.052 frt 18 kr. = 77.112 frt 79 $\frac{1}{2}$ kr., erre 1892-ben befolyt 44.200 frt 16 kr., töröltetett 8.073 frt 72 $\frac{1}{2}$ kr., összesen 52.273 frt 88 $\frac{1}{2}$ kr., maradt állami adó hátralék 1892. végén 24.838 frt 91 kr. — Hadmentességi díj tartozás 3.705 frt 37 kr., lerová tartozás 379 frt, maradt hátralékban 3.326 frt 37 kr. Fegyveradó tartozás 139 frt, lerová 122 frt, hátralék 17 frt. Kereskedelmi és iparkamarai illeték 667 frt 97 $\frac{1}{2}$ kr., lerová 244 frt 92 $\frac{1}{2}$ kr., hátralék 423 frt 05 kr. Megyei katonabeszállásolási pótdadó összes tartozás 1.688 frt 06 $\frac{1}{2}$ kr., lerová 1.156 frt 64 kr., hátralék az év végén 531 frt 42 $\frac{1}{2}$ kr. Megyei vasuti pótdadó tartozás 1.110 frt 28 kr., lerová 769 frt 57 kr., hátralék az év végén 340 frt 71 kr. Megyei utadó tartozás 6.826 frt 43 kr., lerová 3.886 frt 86 $\frac{1}{2}$ kr., hátralék az év végén 2.939 frt 56 $\frac{1}{2}$ kr. Megyei erdszeti alapra pótdadó tartozás 244 frt 71 kr., mely egészen hátralékban maradt. Községi pótdadó hátralék volt 1891. év végén 10.760 frt 17 $\frac{1}{4}$ kr., szegénytartási hátralék 826 frt 99 kr., 1892. évi előírás 14.950 frt 51 kr., összesen 26.537 frt 67 $\frac{3}{4}$ kr., erre fizettetett 16.169 frt 81 kr., maradt hátralék 10.367 frt 86 $\frac{3}{4}$ kr.

Vagyonkimutatás. A városnál s az egyes alapoknál a tiszta vagyont a következő számadatok tüntetik fel: város 356.753 frt 52 $\frac{1}{2}$ kr., közbirtokossági pénztár 7.954 frt 56 kr., Jákum alap 13.579 frt 19 kr., agyápolda alap 5.243 frt 77 kr., közkórházi forgalmi alap 61.418 frt 09 kr., közkórházi tartalék alap 4.992 frt 88 kr., Stern Bernát család alap 10.000 frt, szegény alap 2012 frt 10 kr., Szent Háromság kápolna és Szent Antal szobor alap 1.651 frt 32 kr., vasárnapi iskola alap 14 frt 95 kr., elemi iskolai szegény tanulók ruházatára szánt alap 2 frt 93 kr., városi iskola alap 997 frt 61 kr., polgári iskola alap 2.483 frt 47 kr., katolikus

iriglyob ész- megkapta a hogy küls- tetett. Ezen rt váltólázás ózésnek volt esetben foga- orvosrendőri A védhímlő- atott. — Az folytán sza- y izben vizs- , mérszár- bábütdők dajkaságba tányi hivatal mutavta. — májrepedés üdés, 1 eset alázás oka. melyhez az 198; közülök 9 gyógyulat- ázban vissza- 774. Műtét bevétele volt r. A kórház rva, közülök radt 248. — gondnokoltak értéke dec. kban, 25.339 oldbirtokban, ról maradt 4 ből elintézte- zetesen intéz- kola köteles ehettek fel és képesek, az enek. Elren- k felállítását, kolába nem öknék még arapításának ű, 409 leány vács György . Tekintettel tanítói állás . tanító meg- erült 7 hold n 629 fnt 70 szükségletére teti, továbbá hidgerenda, s alá kiada- s a hiány- . A gubacs frton adatott an tartatott, 211.350 drb 5 drb görbe n 16.541 fnt 4 fnt 74 kr. 6 fnt 61 kr. drb tartéglá, téglá, 1.450 egyes fogat, ra és a város en megvála- 50 kézi nap fnt, mely a n 26.447 fnt kr. évközben 12 fnt 79 1/2 r., töröltetett 1/2 kr., ma 35 fnt 91 kr. 37 kr., lerova 37 kr. Fegy- hátralék 17 367 fnt 97 1/2 23 fnt 05 kr. artozás 1.688 átralék az év adó tartozás átralék az év zás 6.826 fnt az év végén a pótdadó tar- kban maradt. égén 10.760 fnt 99 kr., n 26.537 fnt kr., maradt es alapoknál tüntetik fel: sági pénztár 19 kr., agg- orgalmi alap p 4.992 fnt fnt, szegény lna és Szent bi iskola alap k ruházata r 997 fnt 61 , katolikus

iskola alap 55 fnt 35 kr., közös iskola alap 2.113 fnt 56 kr., kataszteri munkadíj alap 109 fnt 05 kr., orgona alap 39 fnt 09 kr., dr. Tóth-Hérics Nep. János iskola alap 400 fnt, Móczer István 74 fnt 18 kr., összesen 469.893 fnt 62 1/2 kr.

Az *árvapénztár számadási mérlege*. Vagyon: kama- tozó adólevelek, értékpapírok és takarékpénztári beté- tekben 21.358 fnt 11 kr., kamathátralékban magán felek- nél 1.834 fnt 94 kr., kamathátralékban takarékpénztári betétek után 441 fnt 56 kr., letéteményekben 514 fnt 53 kr., pénztári maradványban 21.212 fnt 64 kr., drága- ságokban 12 fnt, kamatozatlan adólevelekben 21.645 fnt 55 kr., összesen 67.019 fnt 33 kr. Teher: gyámoltak és gondnokokok készpénzkövetése tőke és kamatokban 42.662 fnt 86 kr., értékpapírokban 862 fnt 50 kr., kama- tozatlan tőkében 21.645 fnt 55 kr., letéteményekben 514 fnt 53 kr., drágaságokban 12 fnt, összesen 65.597 fnt 44 kr. s így az árvapénztári fölösleg vagyis tartalék alap 1.421 fnt 89 krt tesz ki.

Végül a jelentés tüztesen sorolja fel az adóhivatal által végzett munkákat, valamint az egyes tisztviselők munkakörét.

A kereskedő ifjak önképző egyesületének közgyűlése.

A zalaegerszegi kereskedő ifjak önképző egylete múlt hó 29-én tartotta rendes évi közgyűlést Balassa Benő egyleti elnök vezetésével.

Elnök üdvözlő a szép számban megjelent tagokat, a gyűlést határozott képesnek nyilvánítja és előterjeszti jelentését, a melyben az egyeslet évi működésének története híven volt vázolva. A jelentés végén az ifjuságot az egyetértésre, az egymás iránti kölcsönös tiszteletrre és becsülésre serkenté és szép szavakkal ecsetelé ama zás- lónak a hivatását, melyet az egyeslet fennenn lobogtat.

Tikk László titkár évi jelentésében a fontosabb választmányi ülések határozatait terjeszté elő; az érde- kes jelentés köszönettel tudomásul vétetett.

Pénztárnok betérjeszté az évi bevételek- és kiadá- sokról szóló kimutatását, a melyből kitűnik, hogy az egyleti pénztár 251 fnt 31 kr. pénzmaradvánnyal záródott le.

A közgyűlés a dalárda állandósítását határozatilag kimondotta és ennek céljaira az 1894. évre költségveté- sileg 100 fntot megszavazott.

Az 1894. évre költségvetés szerint az összes bevé- telek 832 fnt 31 krt, a kiadások 506 fntot tesznek ki s így az 1894. évi remélhető pénztári maradvány 326 fnt 31 kr.

A közgyűlés a könyvtárnok számára tisztelet díj fejében 25 fntot szavazott meg.

Elnök végül a tárgysorozat befejeztével úgy a maga, valamint tisztársai nevében a beléhelyezett bizal- mat megköszöni s felhívja a közgyűlést a tisztújítás megejtésére. Körtelőknek Breisach Sámuel, korjegyző- nek Berger József választottak meg.

A választás eredménye a következő: elnök: Balassa Benő, alelnök Büchler Jakab, ügyész: dr. Czín- der István, titkár: Tikk László, jegyző: Fenyvesi Si- mon, másod jegyző: Kiss János, könyvtárnok Kohn Miksa, háznagy: Eisner József, pénztárnok: Fängler István; választmányi tagok: Breisach Sámuel, Dervan- tis Lajos, dr. Rosenhál Jenő, Berényi Béla, Gróf Antal, Schütz Frigyes, Berger József, Breisach Miksa, Szommer Sándor, Goldner Ödön, Berger Miksa, Grün Vilmos.

A soproni kereskedelmi- és iparkamara köréből.

Hirdetmény.

A Szerbiában legutóbb életbeléptetett egyedárusági törvény és az annak végrehajtására vonatkozó rendeletek főbb határozatait, valamint a játékbélyeg illetékekre vonatkozó intézkedés ismertetését és az új szerb kiviteli vámtarifá szövegét a kereskedelmi m. kir. miniszter ur aduht kamarának megküldvén, van szerencsénk az érdekelte körök figyelméztetni, hogy e közlemények hivatalos helyiségünkben a hivatalos órák alatt (9—12, 2—5) bárki által megtekinthetők.

Hirdetmény.

A m. kir. államvasutak kolozsvári üzletvezetősége különféle szükségleti tárgyak, mint mozdony és építési homok, cement, keiheimi és kerami lemezek, fal- és esereptéglá, fagyú- és stearin gyertya, szappan, tisztogató rongy, különféle fa- és vasszerszámok, kertészeti cikkek stb. szállítására pályázatot hirdet.

Az írásbeli ajánlatok t. évi november hó 15-ig a leutvezezt üzletvezetőségnél nyújthatók be.

Mely pályázatra oly megjegyzéssel van szerencsénk az érdekelte körök figyelmét felhívni, hogy a részletes szállítási feltételek hivatalos helyiségünkben a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Hirdetmény.

A herni nemzetközi távirtdahivatal az 1890-ben Párisban tartott nemzetközi távirtdaréktervezlet megbízásá- ból az összehesztélyelvű táviratok szerkesztésére egy minden igényeknek megfelelő szótárt állított össze.

Mintthogy a nemzetközi távirtdaszabályzat VIII. cikkében kimondatott, hogy e szótár használatá megje- lenése napjától számított három év múlva az európai díjrendszerben az összehesztélyelvű táviratok szerkes- zésére nézve kötelező lesz, nyilvánvaló, hogy e mű megszerzése mindazokra nézve, kik ily nyelvű táviratokat adnak fel, ajánlatos, sőt: föltétlenül szükséges.

Midőn tehát e körülményre érdekelte körök, kü- lönösen kerületünk gőz- és műmalmai, gyárai, pénzüntezeti stbnek figyelmét ezzel felhívjuk, kérjük mindazokat, kik e művet megszerezni óhajtják, sziveskedjenek ebbeli szándékukat alulirt kamarával legkésőbb t. é. november hó 20-ig közölni.

A szótár ára előreláthatólag körülbelül 15 francra fog rugni.

Sopron, 1893. október hóban.

A kerületi kereskedelmi- és iparkamara.

Helyi, megyei és vegyes hírek.

Rendkívüli megyei törvényhatósági közgyűlés. Zalavármegye törvényhatósági bizottsága t. évi nov. hó 14-én délelőtti 9 1/2 órakor rendkívüli közgyűlést tart, melynek egyedüli tárgyát József es. és kir. Főherceg O Fenségéhez honvéd parancsnokságának 25 éves jubileuma alkalmából a vármegye közönsége részéről inté- zendőüdvözlő felirat fogja képezni. Ezenrendkívüli közgyű- lésre a törvényhatósági bizottság t. tagjai tisztelettel meghívattak. Zala Egerszegén, 1893. november hó 1-én. Svastits Benő sk., Zalavármegye főispánja.

Dr. Klamarik János miniszteri tanácsos váro- sunkban. Dr. Klamarik János vallás és közoktatásügyi miniszteri tanácsosnál, akinek megérkezéséről lapunk mult számában megemlékeztünk. október hó 29-én dél előtt tisztelettel a városi iskolaszék Szigethy Antal iskola széki elnöknek, a helybeli népoktatási tanintézetek tan- testületé dr. Ruzsicska Kálmán kir. tanácsos és tanfel- ügyelőnek és a helybeli állami és közigazgatási tisztviselők Grubanovich Géza törvényszéki elnöknek vezetésével állt. A tisztviselők küldöttségének tisztelegése alkalmával a miniszteri tanácsos válaszában méltányolta a tisztviselők azon óhaját és törekvését, hogy szük javadalmazásuk mellett legalább azon kedvezményben részesüljenek, hogy gyermekeiket itthon, a szülői gondozás mellett taníttat- hassák; egyuttal a tisztviselői kar pártfogásába ajánlotta a kinevezendő főgymnasiumi tanárokat, akikkel karöltve működjének közre a város kulturájának emelésére. — A tantestület tisztelegése alkalmával válaszában meg- emlékeztet a tanítói állás fontosságáról s annak hű és lelkiismeretes betöltésére buzdította a megjelenteket. — A tárgyalás befejeztével, amelynek lefolyását lapunk más helyén közöljük, még délelőtt megzemléte a kör- mendü utcában a püspöki kertet s azt a főgymnasiumi épület céljaira úgy lekvésénél, mint területénél fogva igen alkalmasnak mondotta. — Egy órakor főispán ömél- tőségánál a miniszteri tanácsos tiszteletére negyven teríté- kű ebéd volt, amelyen a kitünő ételek és italok — fűszerezve lelkes és szellemes felköszöntőkkel — leg- derültebb hangulatot kelteket. A felköszöntők sorát a főispán, mint házi gazda, kezdette meg, a nála megszo- kott ékesszólással éltette Csáky Albíngról közoktatásügyi minisztert és annak jelenlevő képviselőjét, dr. Klamarik János miniszteri tanácsost; dr. Klamarik János Zalavár- megyére és annak vezértérfiára, a főispánra, Szigethy Antal a főispánra és dr. Klamarik Jánosra, dr. Ruzsicska Kálmán Svastits Benő ömeltőségára, dr. Felber Arthur dr. Klamarik Jánosra, Balaton József Svastits Benő főispánra, Skublics Jenő dr. Klamarik Jánosra és Cser- tán Károly alispánra s a vármegye intelligenciájára, Szigethy Antal Háczky Kálmán és Skublics Jenőre, a vármegye két vezértérfiára, Kovács Károly dr. Klamarik Jánosra, Skublics Jenő dr. Ruzsicska Kálmánra emelték poharukat; a felköszöntők sorát főispán ömeltősége fejezte be, a jövő nemzedék nevében úrítve poharát dr. Klamarik Jánosra. — Este dr. Ruzsicska Kálmán kir. tanácsos és tanfelügyelő adott dr. Klamarik János miniszteri taná- csos tiszteletére gazdag vacsorát. — Dr. Klamarik János miniszteri tanácsos október 30-án reggel 10 órakor hagyta el városunkat. A pályaudvarhoz kikísérte Svastits Benő főispán, Cserbán Károly alispán, Kovács Károly polgármester, Szigethy Antal iskolaszéki elnök, dr. Ru- zicska Kálmán tanfelügyelő, többen a városi képviselők közül s az elemi iskola tantestülete s lelkes éljenzés mellett váltak meg a magas vendégtől, aki rövid itt léte alatt a létesítendő főgymnasium ügye iránt a leg- jobb indulatot tanusította.

Alapítványok a főgymnasium céljaira. Főispán ömeltősége által dr. Klamarik János miniszteri tanácsos tiszteletére okt. 29-én adott ebéd alkalmával dr. Graner Adolf városi orvos a főgymnasium létesítése esetén ösz- töndíjra ezer forintot, ugyanazon célra Balaton József esperes plebános száz forintot, Háczky Kálmán földbír- tokos s a gazdasági egyesület ügyvezető elnöke míg el, évenként száz forintot, Botfy Lajos megyei I. aljegyző száz forintot ajánlottak fel. Az ebéden jelen voltak ki- törő éljenzéssel fogadták a kultúra oltárára telajánlott eme nagylelkű adományokat.

Rendes közgyűlés. A városi képviselőtestület az október hó 28-ára hirdetett közgyűlés helyett a közbejött főgymnasiumi tárgyalások miatt november 6-án d. e. 9 órakor rendes ülést tart, melynek tárgyát képezi: I. A város 1892. évi polgármesteri jelentés előterjesztése. II. A város tanácsa által elkészített és betérjesztett, a számvizsgáló bizottság által felülvizsgált és helyesnek talált 1892. évi zárszámadásról az előterjesztése.

Tanulóifjúság kegyelele. Mindenszentek napja dél- utánján a nagy kanizsai főgymnasium ifjúsága gyászböly- gövvel vonult a tanári kar kíséretében Groszmann Ignác és Keszthelyi Endre kegyesreni tanárok sirboltjához, hol a főgymnasiumi énekkar „Mint az alkony“ című gyászdalt énekelte, utána Sárcz Károly 8. osztályú tanuló emlék beszédet mondott, mire az énekkar az „Ultima in mortis hora“ című gyásznémet énekelte, majd Kopácsy György 8. oszt. tanuló: „Exultabunt“ című költeményt szavalt. A kegyeletes megemlékezés e megható tényét a „Hymnus“ éneklésével zárták be.

Halottak ünnepe. A keszthelyi r. k. temetőben nov. 1-én, Mindenszentek estjén nagy volt a sírgés- forgás, száz és száz kéz díszítette a sírokat s estére alig maradt sír díszítés nélkül. A közs. elemi leányisk. kis tanuló Pöltz Pál tanító vezetésével mellet d. n. 2 órakor kivonultak a temetőbe Bányai Erzsike sirjához s azt megkoszorúzták; a zárdai növendékek Kölber Róza sir- ját koszorúzták meg. Este a temető fényárban szott s oly nagy volt a tolongás, hogy mozdulni alig lehetett. Az önk. tüztöltő egyeslet ez idén is kivonult s koszorut tett Reich Károly volt főparancsnok, dr. Lipp V. volt elnök, id. Reischl V. volt városbíró s több elhunyt bajtárs sirjára. A gazdasági tanintézet hallgatói is kivonul- tak volt gazdasátszársaik sirjához és gyászdalokat zengtek. Az előjáróság id. Reischl V. volt városbíró és Unter- berger J. volt városi tanácsos sirjához zárandokolt ki s

megkoszorúzza a sírokat. Id. Reischl V. hamvai fölé a család remek síremléket állíttatott.

Kinevezés a honvédségnél. O felsége a király októ- hó 22-én Gödöllőn kelt legfelsőbb elhatározásával Petro- vits János honvédszáz főhadnagyot II od osztályú szá- zadossá nevezte ki.

Katonák fölesketése. Nagy-kanizsai levelezőnk írja, hogy a legfelsőbb rendeletnek megfelelően november 1-én ott is föleskették a katonákat. Reggel 8 órakor az egész legénység teljes díszben bevonult a szentferenciek templomába s ott misét hallgatott. Mise után a kaszárnya udvarára vonultak s ünnepélyesen letették a hűség- esküt.

A kereskedő ifjak önképző egyeslete Nagy-Kanizsán Jókai Mór 50 éves írói jubileuma alkalmából szombaton 1893. nov. 11-én Hukstádt Irén és Weiser Klára kis- asszonyok, főtisztelőnd dr. Erneyi István, dr. Fried Ödön és dr. Stocker Antal arak vezetésével közreműködése mellett a casino termében zártkörű Jókai-estélyt rendez a következő műsorral: 1. Költemény, szavalja Weiser Klára k. a. 2. Dalok a „Gigánybáró“ ből, éneklő Huk- stádt Irén k. a., zongorán kíséri dr. Fried Ödön ügyvéd ur. 3. „Jókai regényköltészet“, felolvassa főtiszt. dr. Erneyi István kegyesrendi főgymn. tanár ur. 4. Magyar népdalok, zongorán előadja dr. Stocker Antal kir. alügyész ur. 5. Dalok, éneklő Hukstádt Irén k. a., zongorán kíséri dr. Fried Ödön ur. A műsor előadását tánc követi.

A népkönyha megnyitása. Rosenberg Henriette urhölgynek, a nőegylet fáradhatlan tevékenységű elnö- kének buzgolkodása folytán a zalaegerszegi népkönyha ismét megnyílik s vele lehetővé tétetik, hogy városunk szegényei a téli időszakban, midőn munka kereset úgy sincs, ingyen élelmezésben részesülhessenek. Hogy azonban ezen nemes intézmény fennállhasson és annak áldásában városunknak minél több, elhagyott szegénye részesülhessen, a nemesszivű emberbarátokat felkérjük, hogy ezen üdvöz célhoz kegyes adományukkal hozzájárulni szives kedjenek.

Halalozás. Pfanzner Gábor, a nagykanizsai főgym- nasium rajztanára, okt. 30-án, negyvenöt éves korában meghalt. Az elhunyt nemcsak kitünő és szeretett tanár, hanem valóságos tudós régész volt, kinek régi pénzekből és egyéb tárgyakból ezeket érő gyűjteménye maradt. Két év óta Nagy-Kanizsa város monografiáján dolgozott rendkívül nagy kiatartással és tárgyiszerelettel. A Nemzeti Múzeum és Akadémia könyvtárából kért ki kölcsön latin és német nyelven írt régi könyveket, melyekből hangszorgalommal szedte ki a Nagy Kanizsára vonat- kozó adatokat. A munka háromnegyed részével el is készült, de befejezésében meggátolta a halál. Ravatalára a főgymnasium minden osztálya külön, a polg. leány- iskola növendékei, az egyes tantestületek és magánosok annyi koszorút tettek, hogy egészen elborították kopor- sóját. Nov. 1-én temették el óriási részvét mellett. A nagykanizsai összes tanintézetek ifjúsága is megjelent temetésén a tantestületek kíséretében. Sirjánál dr. Erneyi István kegyesrendi tanár mondott gyönyörű beszédet. Özvegyet és 3 árvt hagyott maga után.

Köszönetnyilvánítás. A „Belatincez vidéki taka- rékpénztár“ szíves volt ez időben a gánicsai áll. elemi népiskola szegényebb sorsú tanuló felruházására tiz forintot juttatni, mely kegyes adományért úgy a jöte- ményben részesültek, mint a saját nevében, e helyen is mély köszönetét fejezi az adományozó takarékpénztár t. igazgatóságának Luttár Miklós állami isk. tanító.

A keszthelyi jótékony nőegylet okt. 28-án tartotta évi rendes közgyűlést Pap Sándorné elnöklete alatt. A felolvasott évi jelentés, mely az egyeslet szép és tevékeny működését, továbbá a pénztár kedvező állását ismertette, helyesléssel fogadtatott. Négy megüresedett vál. tagsági helyre dr. Illés Ignác, dr. Lovassy Sándorné, Tantossy Sándorné és Strieder Kálmán választottak meg. — Ugyanez alkalommal 66 szegény nyert anyagi segélyt.

Meghívó. A „Zalamegyei ált. tanítótestület“ nagy- kanizsai járási köre t. évi november 9-én d. e. 9 órakor Nagy Kanizsán, a polg. fiú iskola rajztermében tartja félévi rendes közgyűlést a következő tárgysorozattal: 1. Elnöki jelentés. 2. Waligurszky Antal polg. isk. tanár 1 órai gyakorlati előadása a természetrajz köréből, a polg. fiú-iskola egyik osztályában. 3. A gyakorlati előadáson tapasztaltak pálagogiai megvitatása, zárt ülésben. 4. Hugauf Ede zala szent-balázsi tanítóának: „A tanító a társadalomban“ című felolvasása. 5. Folyó ügyek. 6. Indítványok. E közgyűlésre a járási kör t. tagjait és a tanúgyaratókat tisztelettel meghívom. N. Kanizsán, 1893. nov. 1. Szalay Sándor járásköri elnök.

Tanítói közgyűlés. A zalam. ált. tanítótestület keszthelyi jkőre Csathó Alajos elnöklete alatt okt. hó 28-án Zala Csányban tartotta őszi gyűlést. Jelen volt 21 rendes tag és Erdős Ignác plebános, iskolaszéki elnök. A mult gyűlés jegyzőkönyvének felolvasása és az elnöki jelentések után Makray József csányi tanító mutatta be saját tanítványával, miként lehet az ol- vasást a legrovidebb idő alatt megtanítani; ezután Péntek Farkas keszthelyi tanár tartott felolvasást a papírkészítéséről és az iskolákban használt írkaék (füzete- k) különfeleségét sorolta fel. A legjobbaknak a Rieg- ler féle füzeteket tartja. Bemutat egy csomó különféle írőfüzetet, melyekkel állításának helyességét illusztrálja. Pósch Zs. keszthelyi tanár a tanító, mint orvos és psy- chologus című nagy gondnal készített s általános tetszést aratott dolgozatát olvasta fel. Végül Ujlaky Mátyás keszthelyi tanító a gyermekeket szoktassuk és tanítsuk a rendszeres munkára című értekezést olvasott fel. Gyű- lés után bankett volt a tanító asztalánál. A jövő gyűlés Karmacson lesz.

Új zeneművek. A pécsi Valentin Károly fia zeneműkeres- kedés kiadásában a következő új zeneművek fölötté csinos kiál- tásban jelentek meg: I. Klárka csárdás. Zenéjét szerző Darázs Miksa, szövegét írta Zoltán Vilmos. Második kiadás, ára 1 fnt. Ezen piece Kury Klárának, a népszínház kiváló tagjának, van ajánva és ennek sikerűt arcképeivel ellátva. II. Dankó Pista leg- yubb nótáinak I-ső füzete, tartalmaz két nótát és pedig: 1. Hal- lud rózsám Katika... 2. Szárz malom van a falu végén... Mind- két nótának szövegét is Dankó Pista írta és Vidor Pálnak, a népszínház jeles tagjának, ajánlotta, ára 60 kr. Ezen zeneműveket a jó magyar zenét kedvelő közönségnek a legmelegebben ajánlhatjuk,

A közeledő új év alkalmából minden olvasó gondolkodni szokott a felől, mily szép eredeti lapot rendeljen meg családja részére, a jövő évre. A választás nem könnyű, mert nem egy oly szépírói lapunk van, melynek sikamlós beltartalmát a család serdülő tagjainak kezébe adni nem lehet; oly lapot kell tehát minden családnak tartania, a melyben szívet nemeseo, erkölcsöket emelő s szórakoztatva tanító olvasmányokat talál az olvasó. Legyen az akár serdülő, akár felnött, akár már elhaladott k. r. u. tagja is a családnak. Ily lap a „**Képes Családi Lapok**”, melynek gondos szerkesztése különös figyelmet fordít arra, hogy bármely fiatal leánynak is épp úgy kezebe adhatja az anyja, mint a hogy elvezette olvashatja ő maga is. E lap körül az ország első rangú írói tömörülnek. Illustrációi művészi kivitelűek s a lap mégis a legolcsóbb valamennyi szépírói lap között Melegén járjuk a lapot olvasóinknak. — Muta vázlatokat ingyen és bérmentve küld a kiadóhivatalt.

Báli selyemszöveteket méterenkint 45 krtól II frt 65 krig, valamint fekete, fehér és színes selyemszöveteket is méterenkint 45 krtól II frt 65 krig — sima, csikozott, kockázott, mintázott, damaszolt stb. minőségben (mintegy 200 különböző fajta és 2000 különböző szín s árnyalatban) póstabér és vámmentesen **Henneberg G.** (cs. és kir. udv. szállító) **selyemgyára Zürichben.** Minták postafordultával küldetnek. Svájcba címzett levelekre 10 kros és levelevő lapokra 5 kros bélyeg ragasztandó.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos
UDVARDY IGNÁC.

Uj! Nemzeti szappan Uj!

a nemzeti illatszert-gyárból Bécsben a világ legkitünőbb pipere szappana, rendkívül gazdag **glycerin tartalma**

következtében puhítja az arc bőrt és az arc minden faltjait és kiütéseit eltávolítja. Kérjük azonban a bevásárlásnál cégünkre figyelni.

Darabonként 35 kajaért kapható:

Spiegel Gyulánál Zala-Egerszegen.

Tisztán kölesönös.
Részvényesei nincsenek.

Az összes nyereséget a biztosítottak javára esik.

The Mutual

new-yorki életbiztosító társaság
alapítva 1843.

907 millió frank

biztosítéki alapjával

a legnagyobb penzintezet
a világon.

Biztosít emberi életet a legkülönbözőbb és legelőnyösebb módokat szerint. Prospectussal és tüzetesebb felvilágosítással szolgál

a vezérigazgatóság Magyarországon és a szomszéd tartományok részére.

Budapest, Bécsi-utca 5. sz.

Főtárgyviség Zala-Egerszeg és vidékére Fenyvesi Miksánál Zala-Egerszegen.

Arverési hirdetés.

Alulírottak a közöttük fennálló vagyonközösség megszüntetése céljából **folyo évi november hó 26 an d. e. 10 órakor dr. Obersohn Mór zala-egerszegi ügyvédi irodájában megtartandó önkényes árverésen eladják a**

kaszaházi hármass malmukat

felszerelésével és a hozzátartozó épületekkel, kerttel, réttel, sűrűvel, — valamint 36 szobával és 2 zuhanyval ellátott

fürdőházzal

együtt, melyek a kaszaházi 20. sz. tjkvben A § 1—5. sorszámok alatt vannak felvéve 14.000 frt kikiáltási ár mellett — mégis a zala-egerszegi 488. sz. tjkvben A § 3. sor 3672. hrsz. a. felvett 5 hold és 113 [ ] öf területű **présház, szőlő, kaszáló és szántóföldből álló ingatlanukat 1.500 frt kikiáltási ár mellett.**

Venni szándékozók tartoznak az árverés megkezdése előtt bánatpénzzel a kikiáltási ár 10% át dr. Obersohn Mór ügyvéd ur kezéhez készpénzben, vagy óvadékképes állampapírokkal letenni.

Az árverési feltételek egy a tulajdonosoknál, valamint Zala Egerszeg rend. tan. város polgármesteri hivatalában és dr. Obersohn Mór z. egerszegi ügyvéd urnál bármikor megtekinthetők.

Kelt Zala Egerszegen, 1893. évi október hó 26 an.

**Kummer Mari férj. Hrabovszkyné,
Kummer Karolin férj. Grészné.**

529 v. 1893. szám.

Arverési hirdetés.

Alulírt kir. bir. végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. § a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a zala-kir. járásbírósg 2432 számú végzése által a **zala-egerszegi takarékpénztár** végrehajtató javára **Deak Rozalia** és férje **Bogar Jozsef** nagy-kutasi lakosok ellen 500 frt tőke, ennek 1889. június hó 15 től járó 8% kamatja, úgy járulékaik erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság lafoglalt és 326 frtra becsült lovak, gazdasági eszközök és boros hordókból álló ingóságok nyilvános árverés útján leendő eladatása elrendeltetvén, ennek a helyszínén vagyis Nagy-Kutason leendő eszközökre **1893. évi november hó 16 ik napjának d. e. 10 óraja** határidőül kiűzetik és ahoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. c. 107. § a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. c. 108. § ában megállapított feltételek szerint lesz kiűzetendő.

Zala-Egerszegen, 1893. évi okt. 27-én.

Nagy Sándor
kir. bir. végrehajtó.

Felhívás!

Alulírott tisztelettel értesítem mindazon szülőket, kik leányaikat a kézi munka minden ágában, de különösen a belső- és felsőruha varrásban és szabásban kiképeztetni óhajtják, hogy **18 év óta fennálló és jó hírnévről ismert**

varró-iskolámat

a kor kívánalmainak megfelelőleg megnagyobbitottam és tanoncokat elfogadok; vidékiek teljes ellátást is kaphatnak; úgy szintén munkák jutányos árák mellett elfogadtatnak, úgy mint felhívású és felső ruhák, valamint köpenyek. Minden átalakítások eszesen elkészítetnek.

Tisztelettel

Z Egerszeg, 1893. november 3.

Fiedler Józsefné

női szabásznő.
Csácsi utca 10. szám
saját ház.

285 v. 1893. szám.

Ujabb árverési hirdetés.

Alulírt kir. bir. végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. § a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az alsó-lendvai kir. járásbírósg 2360 p. 93. számú végzése által **Reininghausz testvérek** stenteldi lakos végrehajtatók javára **Wailandics Janos** bellatincezi lakos ellen 346 frt 21 kr. tőke, ennek 1890. július hó 1 től járó 6%-os kamatja, úgy járulékaik erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság lafoglalt és 432 frtra becsült 2 kanecelő, 1 tehén, 2 szekér, 2 szán és 2 db sertésből álló ingóságok a már fizetett 75 frt betudása mellett nyilvános árverés útján leendő eladatása elrendeltetvén, ennek a helyszínén, vagyis Bellatincezon tennetveztettek lakánál leendő eszközökre **1893. évi nov. 17-ik napjának d. e. 10 óraja** határidőül kiűzetik és ahoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. c. 107. § a értelmében, a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. c. 108. § ában megállapított feltételek szerint lesz kiűzetendő.

Alsó-Lendva, 1893. október hó 31.

Vresits Elek kir. bir. végrehajtó.

Felhívás.

Kecskemét város határában, a nagyhirű svájezi szőlőtelep mellett (jövő évben már vasuti állomás) egy 300 holdas, **teljesen immunis s szőlő- és gyümölestermelésre kiválóan alkalmas**

birtok

egészben, vagy 5-10 holdas parcellákban eladó.

A ki ezen parcellákra vevőket szerez, a vételárból 2% jutalékban, ha pedig az egész birtokot eladja, 500 frt tiszteletdíjban részesül. Térképet és leírást kívánatra megküld a tulajdonos

dr. Balogh Tihamér
Budapest, Thonet udvar.

485/m. 93.

Hirdetés.

Zala-Egerszeg város tanácsa részéről közhírré tétetik, hogy a város tulajdonát képező alsó erdőn

45 drb fennálló műszaki fa,

az 1893. évi november hó 9-én délelőtt 9 órakor tartandó nyilvános árverésen a helyszínén készpénzfizetés mellett el fog adatni.

Zala-Egerszeg, 1893. november 4-én.

Németh Elek
h. polgármester.

Rövidített levél- vagy sürgönyozim :
GAZDASÁGI GÉPGYÁR BUDAPEST.

ELSŐ MAGYAR

GAZDASÁGI GÉPGYÁR RÉSZVÉNY-TÁRSULAT
BUDAPESTEN.

Cyártelep: **Külső váci-út 7. szám.**

Ki mint vet: Bey árk.

Minden gazda, aki a legelőnyösebb szerkezetű **vetőgépek** beszerzése iránt érdeklődik, kimerítő felvilágosítást nyerhet gyárunk igazgatóságánál.

Terjedelmes árjegyzékekkel a gazdaság összes ágazatában szükségrendő gépezetekről díjmentesen szolgálunk.

Vendéglősök és birtokosok figyelmébe!

Készletünk túlbősége folytán 11 frtjával áruljuk

eredeti dalmát fekete boraink

hektoliterjét a körös križevaci vasuti állomásra szállítva. — A bor valódi- és jó minőségeért szavatolunk.

Minták kívánatra ingyen és bérmentve küldetnek.

Breyer Sándor és fiai

bornagykereskedők
Körös — Križevac.